

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-60 של ד"ר גולן, מבכירי המשק הישראלי, שהחל את דרכו כגיל 24 כעוזרו של שר-המיסחר והתעשייה והגיע, אחר מסלול שכלל את תפקידי הנספח המיסחרי באוקרה ובבלגראד, נציב מטבע חוץ ומנכ"ל משרד-המיסחר והתעשייה, לשוק הפרטי, בו התבלט כמנכ"ל הראשון של הבנק הבינלאומי הראשון וכמנכ"ל חברת ההשקעות של צמרת התעשיינים, דנות, אשר פורקה לאחרונה, כגלל כישלונותיה העיסוקיים.

איל-ההון מטוקיו

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-65 של שאול נחמיה אייזנברג, איל-ההון (החברה לישראל), יליד מינכן הגרמנית וחניך ישיבה, שהתגלגל, בימי מלחמת-העולם, ליפאן, בה נשא אשה, שילדה לו שישה ילדים (חמש בנות וכן אחד, ששמות כולם מתחילים כאלף: אלפרידה, ארית, אסתר, אליזה, אמילי וארווין) ובה גם החל בעסקיו חובקי-עולם וגם בעסקנותו הציבורית

איש-עסקים גולן בגיל 24, עוזר שר

(אחד מתפקידיו הראשונים בשטח זה: ראש הקהילה היהודית בתוקיו הבהרה).

פרסומאי בן פרסומאי

נפטר ♦ בירושלים, בגיל 62, אבי רהם יוסף לבינסון, חוקר ארץ-ישראל, גרפיקאי ופרסומאי, שניהל בשנות ה-50 וה-60 את אחת מחברות הפרסום הגדולות בארץ באותם ימים (שחם לבינסון אילון), ואשר נודע כמסמך הפירסום הקולעות אותו חיבר (אל על: כל יום לכל מקום) ובביצועיו הגרפיים (הוא האיש אשר יצג מחדש את דבר השבוע), לבינן סון, אביהם של ארבעה בנים, היה נכדו של אחד ממייסדי שכונת מאה שערים הירושלמית ובנו של בנימין לבינסון, אישיות ססגונית זכוכת עצמה; שוחט פועל רפואי, צייר והפירסומאי הראשון בארץ, שתמיד התגאה בכך על שהציג ליה לשכנו ב-1925 את ברל כצנלסון למסור לו בקבלנות את הפירסום ביד מן ההסתדרות הטרדה, דבר, תמורת חצי לירה מצרית (ההליך החוקי בארץ, באותם ימים) לעמוד.

שחקנית בת חזן

נפטרה ♦ בגיל 75, בתי-עמי אלישיב, מוותיקות שחקניות התיאטרון העברי, בו נודעה בשמה הפרטי בלבד, ואשר החלה את דרכה, בגיל 17 בתאי (התיאטרון הארצי-ישראלי), ממנו עברה עד מהרה להבימה, שבה (מילאה משך 40 שנה מיכר תפקידים (מהופעה בהדיבוק של אנסקי עד שש כנפיים בלחץ של ברוטו), אלישיב, בתו של מורה, סופר וחזן-לעיתים-מצוא כורשה הפולנית (ואשר ניהל בארץ את כפר-הילדים מאיר שפיה בשומרון) היתה גרושתו של שחקן הבימה הוותיק שימרון פינקל ואם בתם היחידה.

• שהבכור בהם הוא איש התיאטרון מיכה לבינסון.

ריבקה החברונית ריבקה, ילידת ה'אָרץ מחברון, פג' שה את יוסף במיסעדה, כשרה כמובן, ברחוב דינאנוף בתל-אביב, שם נדלק הניצוץ, העיד בעלה. כש-נשאו, השניים היו מורים - הוא מורה בגימנסיה הרצליה בתל-אביב והיא מורה בבית-ספר עממי.

מונולוג עם יוסף בורג

למעשה, עליתי ארצה פעמיים. בפעם הראשונה עליתי ארצה כאפי' ריל בשנת 1939, בדרוכן גרמני, שבדף הראשון היתה האות י'. אחר-כך נש' לחתי כחורה לגרמניה. ביוני כבר הייתי שם, ובאוגוסט נסעתי לקונגרס הציוני ב'נווה, כדי לקיים קשר עם היהודים שלנו באירופה. עברתי שנה בעליה ב'. ב-10 במאי 1940 נפל קרמא'ינו. הגרמנים כבשו אז את כל צרפת, האיטלקים חשבו שכבר גרמניה ניצחה. קיבלנו אז הוראה מהארץ - לסגור את המישרד!

היתה לי בעיה: איך חוזרים ארצה? מילא היו בעלי דרכונים בריטיים, אבל לי היה דרכון גרמני עם האות י' (יודה - יהודי). מנהיגים יהודיים בשווייץ השתדלו למעני, שילמתי 100 דולר מכספי וקיבלתי דרכון פולני. היה כתוב עליו שמקום מגוריי בירושלים.

לא ידעתי איך

מתפקדתי

השגנו כרטיסים לאוניה יפאנית, אבל לא הלך. כא לנו רעיון - יש אוניה פורטר גלית! החלטנו שנוסעים למומביק. את יודעת איפה זה? במשך ימים חייתי על תפוחי-אדמה מבושלים וסרדינים. בגלל הכשרות, שיבעה שבועות חיכינו במומביק, אני וזכר שם יהודי אחד, בעל זקן עד הנה (מראה על המתניים), שהתפלל על פי המחזור של שבועות, אפילו שהיה אז יום-כיפור. זה מה שהיה לו.

כשאשתי ואני התארסנו - והיא תאשר את זה - הבטחתי לה: לא אהיה כמו החברים שלי, המורים שאת מכירה, שלא נמצאים בבית אחרי-הצהריים ונותנים שיעורים פרטיים. אני אקדיש את כל זמני החופשי המיורחי ובהגנה, אבל אני נולדתי לפוליטיקה. מגיל 12-13 אני בתנועת המיורחי. בגיל 26 כבר הייתי בהנהלת התנועה הציונית. על התקופה הזאת יש לי הרבה ציבובים.

בוה אני סוגר מעגל: נכנסתי לממשלה ב' בתשרי 1951, כשר-הבריאות, והת-פטרתי תיכנס לתוקף אחרי החגים, בתשרי. מכוון? אלוהים מכוון! ריבקה אשתי, דוקא שמהה, הנה, תשאלי אותה. היא אומרת: "סוף-סוף תשכ, תכתוב בבית". ודאי שהיא היתה שותפה להחלטתי. אני תמיד אומר שהיא סובלת כשאני לא בבית וסובלת כשאני בבית... אבל זה על דרך בריחותה. יש לי מול גדול איתה.

לעולם הציטוטים והפסוקים, הביט בי בתימהון ואמר: "אולי, אני לא יודע, יכול להיות". בימים בהם עסק עסי-ישראל בטוטו-בורג - יתפטר, לא יתפטר? - מעדיף בורג למתוח את השיחה בעברו, בשרשי מיטפחתו. קרקע בטוחה יותר? נוחה יותר? הוא מצגן מייד תמונות מיטפחה ומוכן לטרוח הרבה - לצאת מחוץ לביתו שוב ושוב - כדי להשיב את רצונו של צלם העולם-הזה צבי טל. אחר-כך הוא מפתיע ושולף ספר עי-כרס. מעט קרוע, מבקש ממני להריח אותו ומספר: "זהו ספר הגמרא הראשון שלי. זה נקרא מסכת בבא-מציעא. עם זה נקרא ביד, כששמעתי שאבא שלי מת ב' 1937. אין לי מושג מדוע דווקא עם זה..."

אינ תשובה יש ציטוט! בורג בגרמנית, שפת האם של הוותיק בשרי ישראל, הוא מיכר, טירה. ליוסף בורג יש בבית-האבן שלו בירושלים ספר, שבו צילומים מרהיבים של מיכרצים. המשותף לכולם: הם מסדרים כוח, יציבות. הם שרדו לאורך השנים רבות התיפוכות. כמוהם גם בורג. בגיל 77 וחצי הוא שופע מרץ, הלצות ובעיקר פיתגמים. הוא בעל זיכרון מנומנאלי לתאריכים. ובעל כישרון לתאר מאורעות בעברו הר-חוק בדיוק רב ובאורח מרתק, כאילו התרחשו בהווה. בנוגע למאורעות ההווה, לעומת זאת, הוא פתוח פחות. כל אימת ששאלתי אותו שאלה מביכה מעט - הוא אץ לעזרתה של סיפוריית-המשימה, שלף ספר וציטט פיתגם שקלע לעניין והיטיב לבטא את ריגשותיו. כך ניסה להימנע מח-סיפתי יותר של ריגשותיו, אם כי במהלך השיחה נפתח בורג יותר ויותר. משהערת לי על מינהגו לברוח

איך היכרתי אותה? הייתי רווק בן 32, נכון, מכובד, אבל בכל-אופן באתי מהמילחמה ובז'אנרם צריך להפש עבודה. ועד שהוא מוצא! הייתי מורה בגימנסיה-הרצליה, ואחר-הצהריים וכי ערכים נתתי שיעורים בבית צעירות מיזרחי בתל-אביב. היו שם חברים וחברות מגרמניה. יום אחד נכנסתי למיסעדה כשרה ברחוב דינאנוף. נכנסתי לקנות לחם ונקניק. מה כבר יכול רווק לאכול? נכנסה ריבקה עם חברה שלה. החי-ברה הכירה אותי - היא היתה מורה כמוני - ועשתה את היכרות בנינו. התיישבנו יחד. אכלתי את הנקניק וניק והלחם בצורה יותר יפה, התפתחה שיחה והניצוץ נדלק... בהתחלה לא היה לנו קל. לי היתה עדיין חצי מישרה בגימנסיה-הרצליה, והיא היתה מורה בבית-ספר עממי. המשכורת שלה היתה חמש לירות ל' חודש. מה קורה אצל זוגות נשואים? אשתי נכנסה להריון, בא בעלי-ההירה שלנו ואמר שאינו יכול לסבול ילדים קטנים. הוא התחיל לעשות לנו צרות. נעשה גרוע מיום ליום, עד שאיים להביא לנו בשר-חזיר למיטבה. ריבקה התקדמה בהריון - אז לא היתה לנו ברירה. קמנו והלכנו לגיסי, שקיבל אותנו יפה. כך נולדה הבת הבכורה שלנו, צביה. לאט-לאט בנינו את עצמנו. נולדו לנו ערה ואברהם. לכל אחד מהם יש היום שלושה ילדים. אני סבא לתישעה נכדים, מחולק באופן שווה.